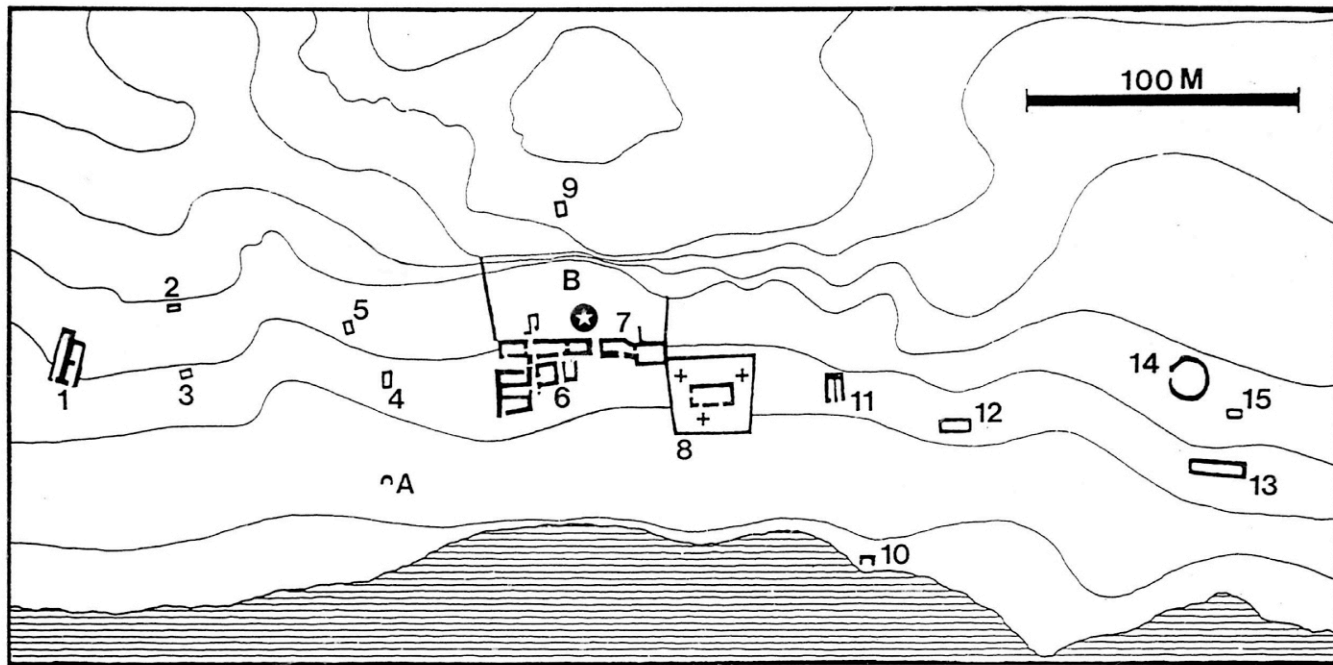

Hvalsø kirke og stormandsgård. Ruinkompleks fra nordbotiden, som består af resterne af en kirke og tilhørende stormandsgård med bolig, stalde og hølader, forrådshuse, dyrefolde m.m. Ruinerne ligger på den gamle hjemmemark, hvor man producerede hø til vinterfoder. Med til Hvalsø-gården hører desuden den såkaldte "avlsgård", beliggende ca. 1,3 km længere mod øst; denne indeholder udelukkende ruiner af stalde og udhuse. Fra skriftlige islandske kilder ved vi, at stedet var beboet lige fra den tidligste norrøne kolonisation omkring 985 til engang i løbet af 1400-tallet.

Kirken (ruin nr. 8). Opført af utilhuggede sten fra det nærliggende fjeld. Væggene oprindelig fuget ud- og indvendig med kalkmørtel. Bygningens saddeltag var delvist af træ, og sandsynligvis beklædt med ris og græstørv. Kirken dateres til ca. 1300 på grund af fællestræk med samtidigt norsk kirkebyggeri. En af de aller-seneste skriftlige efterretninger fra de norrøne samfund i Grønland omtaler et bryllup, der fandt sted her i 1408.

Boligen (ruin nr. 6). Hus opført med tykke mure af græstørv og sten, bortset fra rum X - hallen - som har rene stenmure. De ældste rum er VIII og IX, der oprindelig udgjorde et enkelt langhus. Dette udvidedes efterhånden til et sammenhængende kompleks med mange rum, indbyrdes forbundet af gange. Hallen (rum X) er den yngste udvidelse og formentlig bygget samtidig med kirken.

Kostald (ruin nr. 7). Sammenbygget stald og hølade. Stalden i vestenden havde op til 5 m tykke vægge af tørv og sten. Der har været plads til ca. 10 køer, og enkelte af de flade båseskillesten ligger næsten på deres oprindelige plads. Laden i østenden har haft tyndere vægge sat i sten.

- 8: Kirke
- 6: Bolig
- 1 og 7: Stalde med lader
- 9 og 10: Forrådshuse
- 2, 3, 4, 5 og 11: Udhuse samt stalde
til får og geder
- 12 og 13: Antagelig avlsbygninger
- 14: Hestefold
- A: Stensat brønd
- B: Dyrefold